

Kvällen då tyget föll

Berättelse

Det var kväll den 24 september 1931. På torget Götaplatsen i Göteborg stod cirka 20 000 människor. Klockan var halv åtta. Alla tittade mot en stor staty i mitten av torget. Statyn var gömd bakom ett tyg, och stämningen var spänd. Folk hade hört talas om den nya guden, men ingen hade sett honom ännu.

Konstnären hette Carl Milles. Han hade arbetat länge med den här statyn. Det var en havsgud som hette Poseidon. Statyn var gjord av brons och var sju meter hög. I höger hand höll Poseidon en fisk som sprutade vatten, och i vänster hand höll han en snäcka.

Sedan föll tyget. Nu kunde alla se guden. Statyn var grön, mycket stor och helt naken. Många blev förvånade och en del blev arga. De tyckte att statyn var ful. Andra tyckte att benen var alldeles för långa. På den fina paradgatan Kungsportsavenyn ville folk inte ha en stor naken man.

Kritiken blev så hård att Carl Milles erbjöd sig att göra en ny staty. Men han försvarade också sitt verk. Han sa att benen var långa med flit. Annars skulle konsten bli tråkig, menade han.

Med tiden vande sig göteborgarna vid sin Poseidon. I dag är han inte längre ful för dem. Tvärtom är han en av stadens mest kända symboler. Människor möts vid Poseidon, tar bilder och visar honom för besökare. Den gröna guden från 1931 blev till slut en del av staden.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
ett torg	en stor öppen plats i en stad
gömd	så att man inte kan se den
ett tyg	en stor bit textil
spänd (stämning)	nervös och full av förväntan
en havsgud	en gud som styr över havet
brons	en hård metall, ofta grön när den blir gammal
en snäcka	ett hårt skal från ett djur i havet
naken	utan kläder
en paradgata	en fin och viktig gata i en stad
kritik	när man säger att något är dåligt
erbjuda sig	Hon brukar erbjuda sig att diska.
med flit	med vilja, inte av misstag
vänja sig	Det tar tid att vänja sig vid kylan.

Läsförståelsefrågor

1. Hur många människor stod på torget?
 1. Cirka 200
 2. Cirka 2 000
 3. Cirka 20 000
2. Vad höll Poseidon i sin högra hand?
 1. En snäcka
 2. En fisk som sprutade vatten
 3. En bok
3. Varför blev många arga när de såg statyn?
 1. Den var liten och gick inte att se
 2. Den var stor, naken och hade långa ben
 3. Den var inte färdig
4. Stämmer påståendena? Svara *ja*, *nej* eller *det står inte i texten*.
 1. Statyn var sju meter hög.
 2. Carl Milles erbjöd sig att göra en ny staty.
 3. Carl Milles var själv från Göteborg.
5. Hur försvarade Carl Milles de långa benen? (öppen fråga)
6. Varför tror du att göteborgarna ändrade åsikt om statyn med tiden? (inferens)

Facit

1. 1. Cirka 20 000
2. 1. En fisk som sprutade vatten
3. 1. Den var stor, naken och hade långa ben
4. 1. ja b) ja c) det står inte i texten
5. Exempel på svar: Han sa att benen var långa med flit, för annars skulle konsten bli tråkig.
6. Exempel på svar: De vande sig vid statyn när de såg den varje dag, och till slut kände de stolthet över den.

Bedöm öppna svar efter innehåll, inte efter exakt formulering.

FÖR LÄRAREN

Nivå A2 (sfi-c). Texten är i preteritum och zoomar in på ett enda ögonblick: avtäckningen 1931. Den kompletterar biografien, som mest berättar om Milles liv i stort. Tema: hur ny konst kan provocera och sedan bli älskad. Bra för att öva preteritum och tidsord (sedan, med tiden).

Diskussionsfrågor

- Har du sett något nytt (en byggnad, en staty, en konst) som många först tyckte var ful?
- Carl Milles ändrade inte sitt verk fast folk klagade. Var det rätt eller fel av honom?
- Varför kan människor ändra åsikt om samma sak efter några år?
- **Skriv (4 meningar):** Skriv om en gång då du först ogillade något men sedan ändrade dig.

Källor och faktagranskning

- Wikipedia: Carl Milles – https://en.wikipedia.org/wiki/Carl_Milles
- Millesgården: Om Carl Milles – <https://www.millesgarden.se/om-millesgarden/om-carl-milles/carl-milles>
- Encyclopaedia Britannica: Carl Milles – <https://www.britannica.com/biography/Carl-Milles>
- Wikipedia: Poseidon med brunnskar (invigning 1931) – https://sv.wikipedia.org/wiki/Poseidon_med_brunnskar

Faktagranskad i juni 2026. Nyckelfakta: Carl Milles föddes 23 juni 1875 utanför Uppsala (egentligen Carl Emil Andersson) och dog 19 september 1955 på Millesgården, Lidingö. Han utbildade sig först till snickare, reste på stipendium till Paris och arbetade en tid nära Auguste Rodin. Genombrottet kom med Sten Sture-monumentet i Uppsala (vunnen tävling 1902). Statyn Poseidon på Götaplatsen i Göteborg avtäcktes 24 september 1931. Han gifte sig med konstnären Olga Granner 1905. Millesgården byggdes 1906–1908 och skänktes till svenska folket som stiftelse 1936. Milles var verksam vid Cranbrook Academy of Art i Michigan, USA, 1931–1951. Osäkerheter: källorna anger födelseorten något olika (Lagga/Örby gård, båda i Uppland nära Uppsala); här används den neutrala formuleringen "utanför Uppsala".

Berättelser om svenskar · läromedel för svenska som andraspråk. Skapat inom Läromedelsprojektet. Senast uppdaterad 2026-06-12.